

Presenetljiva divjina Savinjskih Alp

Dleskovška planota

Najbolj strnjeni del Savinjskih Alp se na vzhodu konča s planoto Vežo, največkrat imenovano kar Dleskovška planota. Precej poraščena, ne preveč prišpičena in ne tako visoka, da bi nehala biti udobna, se na prvi pogled zdi daleč od prestižnejših ciljev osrednjega dela gorstva. Njena resnica pa je seveda precej več kot to.

Mojca Stritar Kučuk

Zbudila sem se kot hčerka Fantoma iz opere in Jakice Racman – z zatečenimi vekami in kljunom namesto ustnic. Še zdravnica ni mogla ne buljiti vame in tega ji niti nisem zamerila. Tudi jaz se

ne bi mogla upirati strmenju, če bi bila na njenem mestu!

Moj jutranji videz je bil posledica neuspešnega nedeljskega raziskovanja na pobočjih Križevnika. V strmem, izpostavljenem, drsečem gozdu za stolpasto Turnico sva hitro ugotovili, da tura, ki se je lotevava, še zdaleč ne ustreza omahujočemu vremenu, in se obrnili. Gozdnati teren je bil tako varljivo negotov, da sva se celo varovali. Le še nekaj korakov me je ločilo od lažjega sveta in prijela sem se za smrečico, da se ne bi zvalila po gnusni strmini – v naslednjem hipu pa me je vse bolelo. Ose!!! Kako sem kljub opletanju z rokami in popolnoma brez nadzora preskočila nerodno, izpostavljeno mesto, mi nikoli ne bo jasno. Nekoliko nižje sem si

ogledala "izplen". Popikana sem bila po rokah in obrazu. Do avta sem priracala rahlo omotična, a hvaležna, da vsaj nisem alergična na osji pik. V tem primeru bi se zgodba končala precej bolj usodno kot samo s karikaturro namesto obraza.

Divjina zgoraj

Dleskovška planota, na pobočjih katere se je odigrala ta komična drama, je 20 km² velika visokogorska planota med Robanovim kotom, dolino Savinje in Lučnice ter odmaknjeno dolino Lučke Bele. Vrhovi so debelušasti in od daleč razmeroma nekarizmatični. Najvišja in najbolj izstopajoča sta Velika Zelenica, 2114 m, in Veliki vrh, 2110 m. Ta lahko prepoznavna dvogrbna gmota vzhodno

Dleskovec, 1965 m. Sami ljubi, prijazni cilji za tople jesenske dni ali za izhod v sili, kadar jih zaradi lege na vzhodu Alp poslabšanje vremena doseže nekoliko kasneje od preostanka našega visokogorja. Poseben čar jim dajejo prijetne planine v kraških kotanjah med vrhovi: Podvežak, Ravne, Polšak, Molička planina, pa še katera manj znana bi se našla med njimi.

Zaljubljeni v gorsko samoto smo v tem spletu ruševnatih labirintov in blagih hrbtov najbolj veseli tega, da je prav malo markiranih poti in nobene planinske koče. Zdi se, da vse markacije tod vidijo samo bolj zvezdniške cilje – kot da sta Korošica in Ojstrica vse! Toliko več miru ostaja za tiste, ki cenimo pastirske steze, lovske prehode, takšne in

1 Alpinizem na Dleskovški planoti

Čeprav planote že po imenu ne obljublajo plezalskega udejstvovanja, imajo na Veži kaj početi tudi alpinisti. Predvsem severna ostenja Križevnika so poligon za najresnejše plezalce. Lahkih smeri ni, dodati pa je treba še orientacijske težave pri dostopu in sestopu. Plezalske uživače bolj pritegujejo kratke škrapljaste plošče na zahodni strani Velikega vrha, ki omogočajo sončno, položno plezarijo brez pretiranega adrenalina. Manj znana je kratka zahodna stena Lastovca, ki pa je menda bolj krušljiva.

od Ojstrice je na severu odsekana v Robanov kot. Čez zanimivo imenovane Poljske device, 1879 m, se ostri rob nadaljuje do severozahodnega branika planote, Križevnika, 1910 m, deloma zavarovanega tudi kot gozdni rezervat. Med ostalimi bolj prepoznavnimi vrhovi na planoti so še Tolsti vrh, 1986 m, Deska, 1970 m, Lastovec, 1841 m, in seveda "boter" planote, kopasti

drugačne gverilske oznake ter se seveda ne ustrašimo, kadar moramo uporabiti nekaj smisla za izbiro smeri. Menda je odveč poudarjati, da v megli tod

1 Pogled s Konja proti Ojstrici, Deski in Lastovcu Foto: Franci Horvat

2 Vodotočnik s pastirsko kočo Foto: Franci Horvat

Najbolj romantično slovensko jezero

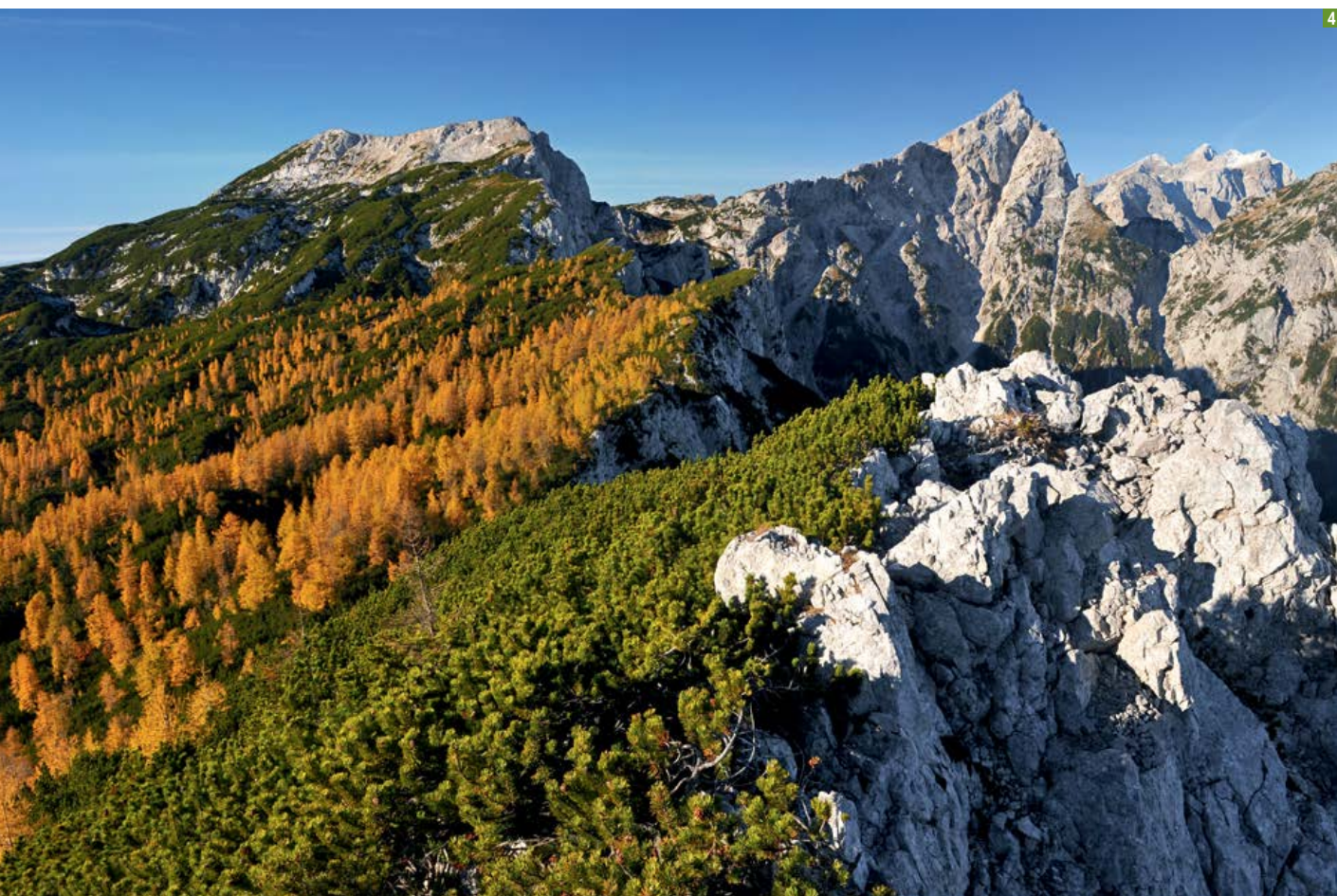
Vodotočnik, 1811 m, zahodno pod Desko je eno redkih visokogorskih jezer v Kamniško-Savinjskih Alpah. O tem, ali si travnato-blatna mlakuža zasluži ime "jezero", bi sicer lahko razpravljali, kot bi lahko razpravljali tudi o njeni romantičnosti. Ampak njena prikupna srčkasta oblika je od zgoraj nezgrešljiva! Iz mladih dni se še spomnim časov, ko je bil Vodotočnik čisto prvinski, že nekaj časa pa poleg stoji prijetna pastirska koča.

nimamo česa iskati, saj teren postane popolnoma nepregleden. V lepem vremenu pa se lahko napojimo s širokimi, osvežujočimi razgledi, v katerih gospodujejo Ojstrica, Krofička, Raduha in na jugu Konj.

Še eno prijetno dejstvo, ki Vežo postavlja visoko na moj seznam pogosto obiskanih ciljev, je kmet Planinšek, ki domuje več kot tisoč metrov visoko na obronkih planote. Z gotovostjo lahko računamo, da je cesta iz doline Podvolovljeka do te domačije prevozna v vseh letnih časih, kar nam pozimi približa obsežna, vriskajoča turnosmučarska prostranstva. V kopnem pa so solidne gozdne ceste speljane še precej višje – levi krak pod planino Podvežak, desni pa še nad planino Ravne. S tem so odmaknjeni vrhovi sicer "ponižani" na raven poldnevnihturic, ampak veste kaj – včasih potrebujemo točno to!

Divjina znotraj

"Kapniške tvorbe so nepojmljivo lepih barv od popolnoma črne do karamelne, rumene, rdeče, in kaj bi našteval. Spekter barv je v soju karbidke tako pester, da se nikakor ne moreš nagledati teh lepot, ki začuda visijo in stojijo na črnih apnencih, ki

3 Stare stale pod Vodotočnim jezerom

Foto: Franci Horvat

4 Veliki vrh in Velika Zelenica ter Ojstrica

Foto: Franci Horvat

5 Izpostavljena polička pod nižji vrh

Ojstrega vrha Foto: Mojca Stritar Kučuk

6 Planina Podvežak Foto: Franci Horvat

so na zelo trdi skali." Tako se je ob pomembnem odkritju v enem od dlekovških brezen raznežil eden ključnih jamarskih raziskovalcev tega področja Milan Podpečan. Veža namreč precej presenečenj skriva pod površjem. Njen podzemni svet je tako razvejan in bogat, da mu savinjski jamarji ljubeče rečejo "Kanin v malem".

Tu je trenutno šesta najgloblja jama v Sloveniji in najgloblja v Kamniško-Savinjskih Alpah, prvi sistem Moličke planine, ki je s 1131 metri globine na ravni konkretne jamarske himalaje. V bližnjih Edijevih vhodih se je z dovolj dolgimi vrvmi mogoče spustiti v najglobljo enotno vertikalno v tem pogorju – brezno, ki je v enem kosu globoko kar 346 metrov.

Vhodov v druge jamske objekte je še ogromno in nikoli ne bomo vedeli, ali so sploh vsi odkriti. Tudi zaradi tega so savinjski jamarji pred nekaj leti na rušnati planoti med Velikim vrhom in Poljskimi devicami postavili bivak. Pločevinasta kočica je zaklenjena, saj je namenjena predvsem jamarjem, menda pa se v skrajni sili da najti streho tudi ob njej.

Divjina spodaj

"Začnemo s spusti med rušjem, ki postajajo bolj in bolj tehnično zakomplicirani. Večinoma z nekimi začinjenimi prečnicami – odmikamo se od previsov in bežimo vstran od gladkih korit vode, kolikor je to pač mogoče," se bere Mijevo poročilo.¹ Na severno stran prepada Križevnik s strmimi, alpinistom dobro znanimi skalami. Pravijo, da ti lahko Križevnikova dvestometrski stena s svojo resnostjo vzame dober del dneva. Pod njo sta v strmih pobočjih celo partizanska bolnica in nekakšen plezalski bivak v votlini. V nekoliko manj skalnati podobi se ostenja nadaljujejo še naprej pod Poljske device in Veliki vrh. To je svet gamskih stečin in solnic tistih nikoli videnih lovcev, za katere se zdi, da kot nekakšni nadljudje,

¹ Poročilo Mije Kovačeviča z naslovom Device te ne spustijo kar tako skozi je opisano na spletni strani <http://www.saleskiao.com/node/531> (op. ur.)

Ojstri dragulj

Malo znan draguljček v Križevnikovih vzhodnih pobočjih je v anonimnost gozda pomaknjeni, a postavni vršič Ojstri vrh, 1371 m. Od kmeta Sedelšaka vodi podenjen udobna lovška pot, ki je v spodnjem delu celo zavarovana, na vrh pa je treba malo slediti nosu. Še zanimivejša je polička, ki omogoča prehod na nižji, vzhodnejši vrh. Če turo podaljšamo še čez planino Polšak in na Križevnik, je dan popoln.

imuni na šibkosti običajnih hribovcev, do obisti poznajo tudi najbolj skrite in najtežje dostopne kotičke. Tu je vse dlje in težje, kot je videti, in kaj hitro se znajdemo v neprehodni pasti. Mijevo zelo izkušeni skupinici se je denimo prepogumen sestop prav dramatično sfizil. V dolino so malo po polnoči

prišli le za las, "po štirih urah bitke v spodnjem delu sten, skupno dvajsetih raztežajih spustov, porabljenih skoraj vseh klinih (tudi skritih rezervah!), porabljenih vseh pomožnih vravicah, z napol prebito glavno vrvjo." Materiala jim je ostalo samo še za en raztežaj spusta po vrvi ...

Drugačna, a nič manj divja poslastica pa so vzhodna pobočja Križevnika. Na prvi pogled nič posebnega, strme hoste z nekaj slikovitimi skalami, med katerimi prednjači nepristopna Turnica, 1214 m, s hecno mlakico Jezartica in s slabo uhojenimi lovskimi potkami. Prav na tej strani gore se je odvijala uvodoma omenjena osja veselica, s katero sva račune poravnali že nekaj tednov zatem. Zdaj sva že vedeli, da tura iz Robanovega kota ni tako lahkotna, kot sva najprej mislili. Vedeli pa sva tudi, kje domujejo ose. Ponižno sva se jim izognili in se prelisičili do lažjega gozda, nato pa se presenečeno spraševali, zakaj je na nekaterih zemljevidih še vrisana neoznačena pot. Vse skupaj je popolno brezpotje! Celo nekdanjo Bevšekovo oz. Bevsko planino je že skoraj pogoltnil gozd. Z nekaj orientacijskimi zankami sva se spretno izmuznili skozi ruševnate labirinte in prišli do Križevnika, a za nama je bila šele polovica podviga. Lovsko pot, ki iz Robanovega kota pripelje na rob zahodno od Križevnika, sva sicer

poznali, toda ne v sestopu. Njen začetek sva našli zamaskiran za metrom neposekanega rušja, potem pa sva se še kar prebrisano prebijali čez vsa manj logična mesta. Zadnjo tretjino sestopa sva telovadili po naporni grapi s skalami in balvani ter na prodišča v Robanovem kotu pricefedrali s temo. Vse skupaj

Na planini Ravne
Foto: Franci Horvat

sva okoli Križevnika kolovratili več kot deset ur, pri čemer sva večino časa preživali v brezpotju ali na zelo zelo tankih stezicah. Divjina brez primere! ●

informacije

Dostop: Če prihajamo iz osrednje Slovenije, se peljemo čez prelaza Volovljek oz. Kranjski Rak v dolino Podvolovljek, sto metrov za barom Pri gamsu pa zavijemo levo proti kmetu Planinšku oz. planini Ravne in Korošici. S štajerskega konca se peljemo skozi Luče in skozi dolino Podvolovljek proti Kamniku ter zavijemo desno proti Planinški oz. Korošici (med cestnima oznakama za 11 km in 11,5 km). Po ožji asfaltni in višje makadamski cesti se pripeljemo do križišča pred Planinškom, kjer se držimo levo. Na naslednjem razcepu (Ravnolesje) izberemo levi krak proti planini Podvežak ali desnega proti planini Ravne.

Koče: Koč na Dleskovski planoti ni. Zaklenjen jamarški bivač stoji na planoti med

Velikim vrhom in Poljskimi devicami. Do njega pridemo s Sedelca med Dleskovcem in Velikim vrhom, zadnjih deset minut pa se brez oznak spustimo do bivaka na desni. Na planoti je tudi nekaj pastirskih koč.

Literatura: Vladimir Habjan, Jože Drab, Andraž Poljanec, Andrej Stritar: *Kamniško-Savinjske Alpe*. PZS, 2004.

Andrej Stritar: *Kamniško-Savinjske Alpe*. Sidarta, 2003.

Vladimir Habjan: *Brezpotja*. Sidarta, 2009. Andrej Stritar: *Grintovci, južni pristopi*. Sidarta, 1995.

Zemljevidi: *Grintovci*, 1 : 25.000, PZS. *Kamniško-Savinjske Alpe*, 1 : 25.000, Sidarta. *Kamniško-Savinjske Alpe*, 1 : 50.000, PZS.